

РЕЗОЛЮЦІЯ
науково-практичної конференції УТРО
«Актуальні питання радіаційної онкології в Україні»
з міжнародною участю
(Чернівці, 21–23 вересня 2009 р.)

21–23 вересня 2009 р. у місті Чернівці відбулася науково-практична конференція УТРО «Актуальні питання радіаційної онкології в Україні», в якій взяли участь 158 делегатів із 42 медичних закладів 24 областей України, а також Росії, Молдови, Республіки Білорусь, Чехії, Швеції, Великобританії.

Оргкомітет отримав 63 роботи, до програми включили 60 праць з питань: безпеки пацієнтів і забезпечення якості променевої терапії; проблеми комбінованого лікування онкозахворювань; симультанної хеморадіотерапії пухлин; ускладнень променевої терапії та їх лікування. Доповіді було заслухано на 4 засіданнях.

Проведено нараду завідувачів кафедр радіології додипломної та післядипломної освіти «Освіта в радіології», головуєчий — професор Д.С. Мечев. Розглянуто питання стану та перспектив подальшого розвитку післядипломної освіти, обговорено основні принципи Європейської хартії післядипломного навчання в радіології.

Конференція констатує, що онкологічна патологія продовжує утримувати одне з провідних місць серед причин захворюваності та смертності населення України. Одним із засобів підвищення ефективності лікування онкологічної патології є застосування хемопроменевих методів. Поєднане використання цитостатичних агентів і радіологічного впливу підвищує уражуваність пухлини, але водночас збільшує ризик ранніх та пізніх променевих реакцій і ушкоджень. Нині понад 70 % хворих на злоякісні новоутвори потребують променевого або цитостатичного лікування.

За останні роки провідними онкологічними центрами України проведено значну роботу, в результаті якої стала можливою розробка схем хемопроменевого лікування найбільш поширених злоякісних новоутворів (раку грудної залози, геніталій, шлунково-кишкового тракту, голови та ший). Переконаливо доведено переваги поєднаного проведення хемо- і променевої терапії порівняно з використанням даних засобів лікування окремо один від одного. Успішна апробація запропонованих схем стане основою для розробки та затвердження стандартів лікування в онкологічній практиці.

Відбулися істотні зрушення в переоснащенні закладів радіаційної онкології системи охорони здоров'я України сучасною апаратурою. Для променевої терапії закуплено понад 20 сучасних апаратів для кобальтової телегамма-терапії (Теретронікси, Терагамми), 5 апаратів для брахітерапії із джерелами випромінювання Ir-192 (Гаммамеди), 3 лінійних прискорювачі. Всі установки придбано в комплекті з планувальними дозиметричними системами.

Все більшого поширення в онкологічних закладах України набуває використання симультанної хеморадіотерапії, яка дозволяє підвищити виживаність злоякісних пухлин та економити ресурси радіотерапії. Разом з тим низка організаційних питань радіотерапії потребують подальшого розв'язання.

Зокрема, драматична ситуація склалася з метрологічним забезпеченням і контролем якості променевої терапії. За згодою керівників закладів міжнародний аудит терапевтичних опромінювачів проводиться лише в п'ятій частині онкологічних установ. Результати аудиту свідчать, що більш ніж у третині всіх процедур опромінювання проводиться в аварійному режимі.

Заслухавши та обговоривши представлені доповіді, звіт голови та скарбника УТРО, делегати конференції ухвалили такі рішення:

1. Звіт голови та скарбника УТРО затвердити.
2. Роботу УТРО за звітний період визнати задовільною.
3. Затвердити склад Правління УТРО:
голова Правління — В.С. Іванкова, професор, д-р мед. наук, керівник відділу променевої терапії ДУ «Національний інститут раку МОЗ України», Київ,
заступник голови Правління — В.П. Старенький, д-р мед. наук, завідувач відділення променевої терапії ДУ «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України», Харків;
скарбник — Т.В. Хруленко, канд. мед. наук, завідувачка блоку брахітерапії ДУ «Національний інститут раку МОЗ України», Київ.
4. Продовжити роботу із забезпечення якості променевої терапії та поліпшення безпеки пацієнтів.
5. Звернути увагу МОЗ України на необхідність невідкладного введення обов'язкового національного ТЛД-аудиту мегавольтних дистанційних терапевтичних випромінювачів, матеріально-технічна і методична база для якого створена за технічної допомоги МАГАТЕ в ДУ «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України» і готова до впровадження.
6. Внести пропозицію щодо організації післяпроменевого супроводу для підвищення якості життя вилікуваних хворих, обліку променевих ушкоджень, оптимізації променевої терапії за рахунок зменшення променевих реакцій шляхом поліпшення лікувально-профілактичних заходів для зменшення ранньої та пізньої токсичності у процесі хемопроменевого лікування онкологічних пацієнтів.
7. Активно впроваджувати в практичну роботу онкодиспансерів симультанну хеморадіотерапію пухлин.
8. Ширше використовувати променеву терапію як ефективний та економічно доцільний метод лікування непухлинних захворювань — гнійних хірургічних інфекцій, післяопераційних ускладнень, неврологічних та деяких ортопедичних хвороб.
9. Внести зміни та доповнення до розділу «Променева терапія» Протоколів надання медичної допомоги хворим на злоякісні новоутвори.
10. Активізувати роботу із забезпечення та підготовки медичних фізиків для відділень променевої терапії.
11. Збільшити величину внесків членів УТРО до 150 грн на рік.

Звіт про виконання рішень конференції представити на наступній конференції УТРО.

Звіт голови правління УТРО О.М. Сухіної

За матеріалами Науково-практичної конференції УТРО

«Актуальні питання радіаційної онкології в Україні»

з міжнародною участю (21–23 вересня 2009 р., Чернівці)

Нині злоякісні утвори стали однією з найбільш небезпечних медико-біологічних і соціально-економічних проблем. Рівень захворюваності, а отже й смертності від раку, невпинно зростає у зв'язку з несприятливою екологічною ситуацією і помітним старінням населення. Протягом життя кожна 5-та жінка і кожний 3–4-й чоловік може захворіти на рак. Хвороба є причиною понад 15 % усіх летальних випадків і за цим показником поступається лише серцево-судинним захворюванням. Понад 45 % померлих від раку — особи працездатного віку. Перед організацією онкологічної допомоги населенню України стоїть чимало проблем, що чекають на розв'язання як шляхом удосконалення діагностичного процесу, так і підвищення якості лікування хворих. Значною мірою вони вирішувалися за рахунок реалізації Державної програми «Онкологія» завдяки поліпшенню організації системи протиракової боротьби загалом і залучення до неї фахівців та наукових співробітників усіх рівнів.

Незважаючи на те, що за період, який минув після IV з'їзду УТРО, було докладено чимало зусиль для поліпшення профілактики, діагностики та лікування онкохворих, становище залишаєть-

ся незадовільним. Якість матеріально-технічної бази радіологічної служби у деяких регіонах, як і раніше, залишається низькою, що, безперечно, відбивається на результатах спеціалізованої радіологічної допомоги. Так само існує нагальна потреба у здійсненні на державному рівні невідкладних заходів, насамперед, стосовно переобладнання онкодиспансерів України сучасним устаткуванням і підготовці інженерно-технічного персоналу для його обслуговування і планування радіотерапії.

Разом з тим, за останні роки відзначено позитивні зрушення. Оновлено реєстр технічного стану радіологічних відділень низки онкодиспансерів України.

За звітний період організовано і проведено 4 республіканські конференції в Одесі, Херсоні, Харкові, Чернівцях, де детально обговорено питання кадрового забезпечення устаткування для променевої терапії, оснащення радіаційної служби апаратурою, нормативного обсягу робіт, виконуваних лікарем, лаборантом та іншим персоналом. Особливу увагу було приділено питанням розробки стандартів променевої терапії як самостійного способу і як компонента комбінованого й комплексного методу лікування онкологічних хворих. У обговоренні брали участь провідні спеціалісти Національного інституту раку і Донецького протипухлинного центру, а також інших онкодиспансерів України.

У ДУ «ІМР ім. С.П. Григор'єва АМН України» розроблені і затверджені «Сучасні протоколи променевої терапії для лікувальних закладів системи охорони здоров'я України», видати які планується в 2010 р. у вигляді посібника для променевих терапевтів.

Протягом 2005–2009 рр. тривала практика виїзду бригад провідних спеціалістів (радіологів, профпатологів, інженерів-фізиків) для надання консультативної методичної допомоги з метою поліпшення стану радіологічної служби в регіонах. Таким чином, було проведено 14 виїздів до Вінницької, Житомирської, Львівської, Полтавської, Сумської, Івано-Франківської, Рівненської, Запорізької, Донецької, Одеської, Миколаївської, Херсонської, Черкаської областей України та Кримської АР. Результати аудиту надруковані в «Українському радіологічному журналі».

Правління УТРО надало консультативну і практичну допомогу у підготовці документів до ліцензування, а також у підтвердженні пільгового пенсійного стажу для представників середнього і молодшого медичного персоналу, які працюють в умовах радіації.

Якісно поліпшився кадровий потенціал лікарів-радіологів і онкологів.

Забезпеченню гарантії якості радіотерапії сприяло створення циклу підготовки медичних фізиків на базі НМАПО ім. П.Л. Шупика під керівництвом професора Д.С. Мечева.

Постійно приділялася велика увага підвищенню кваліфікації лікарів і середньо-технічного персоналу на курсах-тренінгах МАГАТЕ, а також інформації та стажування (в ДУ «ІМР ім. С.П. Григор'єва АМНУ» та НМАПО ім. П.Л. Шупика) для лікарів і спеціалістів середнього технічного персоналу.

При атестації лікарів-радіологів зважали на думку регіонального керівника УТРО, який давав обґрунтовану професійну характеристику кожному атестованому спеціалісту.

Помітно зріс обсяг радіотерапевтичної допомоги пацієнтам з різною патологією.

Уся робота УТРО здійснювалася під безпосереднім керівництвом засновника нашого товариства, почесного президента, члена-кореспондента АМН України, професора М.І. Пилипенка, який, незважаючи на велику зайнятість, завжди знаходив час для вирішення стратегічних задач, що сприяють поліпшенню якості променевої терапії в Україні.

Ми повинні пам'ятати важливий принцип терапії онкологічних хворих, який полягає в тому, що після завершення первинної і уточнюючої діагностики, план лікування обов'язково складає не один спеціаліст, а консилиум, до складу якого входять, як мінімум, хірург, променевий терапевт і хемотерапевт. Тільки при такому складі консультантів можливо правильно визначити комплекс лікувальних впливів і послідовність їх реалізації. Отже для розв'язання важливих стратегічних задач і складання стандартів лікування хворих, ми, онкологи, променеві терапевти та хемотерапевти мусимо збиратися разом. Вважаю за необхідне проводити загальні з'їзди всіх спеціалістів для розв'язання актуальних проблем діагностики та лікування онкологічних хворих.

Звіт скарбника В.П. Старенького про фінансову діяльність УТРО за три роки

На 19.09.2006 р. наявна сума коштів товариства становила 750 грн. Згідно з рішенням ІV з'їзду УТРО (2005 р.), величина членських внесків складає 10 гривень.

У 2007 р. на конференції в Харкові оргвнесок частково оплачувався з коштів УТРО: Волинське відділення — 1 особа, Дніпропетровське — 4, Івано-Франківське — 4, Київське — 6, Луганське — 6, Полтавське — 9, Рівненське — 1, Сумське — 2, Ужгородське — 2, Харківське — 5, Хмельницьке — 2, Херсонське — 3, Чернігівське — 1, Черкаське — 2, Чернівецьке — 3 особи. Загальна сума склала 550 гривень.

Упродовж останніх трьох років не платили внесків Житомирське, Тернопільське, Ужгородське, Волинське та Севастопольське відділення.

У 2008 р. передоплату на «Український радіологічний журнал» через УТРО зробили 6 відділень (Донецьке, Полтавське, Рівненське, Сумське, Чернівецьке — по 1 примірнику та Харківське — 2), а на конференціях у Харкові та Херсоні журнали отримали присутні представники інших областей. Того ж року УРЖ передплатили лише 2 відділення (Рівненське — 3 прим. та Чернігівське — 1).

До початку з'їзду **прибуток склав 2100 гривень.**

Витрати.

1. Передплата УРЖ: 2007 р. — 130 грн, 2008 р. — 80 грн.

2. Оплата організаційних внесків на конференції у Харкові (2007 р.) — 550 грн.

3. Придбання канцтоварів для конференції у 2007 р. — 250 грн.

Таким чином, до початку з'їзду наявна сума становила 1090 грн.

На з'їзді надійшли внески ще від 7 відділень УТРО на загальну суму 1190 грн. Кілька відділень зробили внески за 2007–2008 рр. Передплатили УРЖ по 1 примірнику ще 4 відділення — Київське, Рівненське, Тернопільське та Миколаївське — 2 примірники.

Отже, в остаточному розрахунку на 19.09.2009 р. **наявна сума склала 2280 грн.**